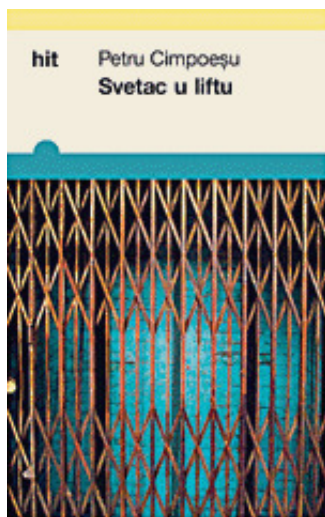

Petru Cimpoeșu, Svetac u liftu, Znanje, Zagreb, 2009.

Izgubljeni prorok

André PosmodI

Gotovo istovremenim objavljivanjem romana *Svetac u liftu* Petra Cimpoesua i rane zbirke kraćih eseja *Brevijar poraženih* kultnoga *karpatskog* Parižanina E. M. Ciorana, prošle su godine u Hrvatsku stigla dva naslova iz područja u nas nažalost dugo zanemarene rumunjske književnosti.

Petru Cimpoeșu (1952), po obrazovanju inženjer, predstavnik je takozvanih *optzecistija*, naime generacije književnika koja se tijekom najgorega razdoblja Ceaușescuova režima, osamdesetih godina prošloga stoljeća, buntovničkim zalaganjem za postmodernistička načela u književnosti otvoreno suprotstavljala komunističkoj diktaturi. Među njima su bila i neka glasovita imena poput Mircee Cartarescu i pjesnika revolucije Mircee Dinescu.

Svetac u liftu, s podnaslovom *Roman s anđelima i Moldavcima*, Cimpoeșuovo je peto djelo. Bilo je objavljeno 2001. u Bukureštu i odmah je privuklo pozornost kritike, dok su rumunjski čitaoci uglavnom suzdržano reagirali. Osim brojnih domaćih nagrada (među ostalima i Prva nagrada za prozno djelo rumunjskoga književnog društva), valja spomenuti i njegov sjajan uspjeh među češkim čitateljstvom, koje ga je čak proglasilo knjigom godine 2006. Radnja romana smještena je u 1997. godinu, usred takozvanoga *izgubljenog desetljeća* – post-revolucijskoga razdoblja obilježena stagnacijom, siromaštvom i društvenom paralizom tijekom vladavine bivšeg Ceaușescuova *ortaka* Iona Iliescu. U središtu događanja nalazi se stambena zgrada u moldavskom provincijskom gradu Bacau, čiji su stanovnici svojevrstan odraz rumunjskog društva *in nuce*. Svojevrsna metafizička reportaža, roman u *altmanovskom* stilu prati zgusnute sudbine svojih likova, redom gubitnika tranzicijskog vremena u potrazi za vrijednostima i uporištima usred rasula. Nakon kratkotrajnih kvazireligijskih nadomjestaka poput lutrije, poker-automata, tečaja kamasutre, joge i izbora za Miss, Cimpoeșuovim se junacima (*menažerija* sastavljena od mlade preljubnice, samozvanoga gurua, propalih lokalnih političara, bivših pripadnika Securitatea itd.) ponudi novi spas u liku suvremenoga pustinjaka Simiona, bivšega postolara, koji pustinju ili spilju zamjenjuje dizalom unutar zgrade, a kojemu se pak stanari obraćaju za savjet i utjehu. Među njegovim parabolama i vizijama stanare posebno zaintrigira nagovještaj Kristova drugog dolaska među Rumunje, nakon onoga propaloga prilikom krvave revolucije 1989. Naime, sada bi on mogao nastupiti kao protukandidat omraženom Iliescuu, nudeći zamaman politički program ljubavi prema bližnjemu. Usprkos toj divnoj ideji, i taj će se pokušaj izbjavljenja pokazati promašenim, jer Rumunji, navikli na tiraniju i materijalizam, u Isusovu utopijskom altruizmu neće prepoznati mogućnost promjene i koraka k boljemu. Tijekom čitanja Cimpoeșuova romana nameću se paralele s njegovim velikim pretečom s kraja 19. stoljeća, rumunjskim klasikom Ionom Lucom Caragialeom, britkim dramatičarom i virtuozoom književnih crtica, koji je svojedobno duhovitim satirama osudio licemjerje tranzicijskoga razdoblja mladoga Rumunjskog Kraljevstva nakon osmanlijske vladavine.

27/09/2010

Matica hrvatska - Izgubljeni prorok

Sa *Svećem u liftu* samozvani „postmodernist koji se bori protiv postmodernizma“ Petru Cimpoeșu duhovito prikazuje univerzalnu sliku sjaja i bijede postkomunističkih zemalja uronjenu u ozračje nagle privatizacije, korupcije, brza bogaćenja i tobožnje demokratizacije.

S obzirom da ovaj roman, tipično hit-izdanje, obiluje referencijama na rumunjske političko-kulturne fenomene (polemiku s istaknutim filozofom Horia-Romanom Patapievicijem i pseudopovijesna otkrića takozvanih *protocronista* ...), u hrvatskoj mu verziji nedostaje jedino glosar.